

CARACTERISTICI ALE ECONOMIEI ROMÂNIEI ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII

Roxana SÂRBU¹,
Elvira NICA²,
Alina-Georgiana PROFIROIU³

Abstract: *Globalization has begun to look at human history, from the moment the population migrates to a better life. This is a consequence of the development of technologies, services and commerce, the population wanting to discover more and more places. The history of globalization is accentuated with the process of industrialization, shaping the emergence of great migratory flows, new continents, territories and empires. In Romania, globalization has been dynamic since 1990 and today, the proliferation of information and communication technology has allowed both changes in how people and organizations interact, as well as changing mentalities, the issue of volunteering being still a widely discussed issue*

Through this paper we aim to present the characteristics of Romania's economy viewed from the perspective of globalization. As a research method, the study was carried out by conducting a review of the literature to understand how the Romanian economy is mirrored and an identification of those characteristics that have been developed predominantly in the context of globalization.

In conclusion, globalization is a complex system or phenomenon that can be analyzed differently. Globalization brings prosperity, with people having access to a larger quantity of goods and technologies. Due to the fact that the progress of globalization takes place at the planetary level, the areas left behind are capitalized through their deposits, resources of raw materials, energy and human resources. Beyond these, globalization is a living, real fact to be faced with regardless of our will.

Key words: *globalization, economy, development*

JEL CLASIFICATION: *Q01, Z13*

1. INTRODUCERE

Termenul de globalizare își face apariția la sfârșitul anilor 1960 sub auspiciile specialistului Canadian Marshall McLuhan, profesor la Universitatea din Toronto, și ale lui Zbigniew Brzezinski de la Universitatea Columbia, specialist în problemele comunismului, unul dintre întemeietorii Comisiei Trilaterale (1973), care se definește ca “un grup de cetățeni privați” format din peste două sute de personalități din America de Nord, Europa și Japonia, urmărind să reflecteze la criza “guvernabilității democrațiilor accidentale”. Brzezinski vedea în desfășurarea revoluției tehnologice, rodul convergenței tehnologice, consacrarea superputerii americane ca “prima societate globală din istorie” [1].

Pe scurt globalizarea este descrisă ca renunțarea la limitele teritoriale [2] și anume:

- creșterea nelimitată a tehnologiei;
- circulația neîngrădită a informației;
- libera circulație a capitalului;
- libera circulație a persoanei;
- uniformizarea economiei.

Canadianul A. Ayoud folosește în locul termenului de globalizare, noțiunea de mondializare și afirmă că “mondializarea este de departe de a fi o noutate sau un fenomen inedit. Pe planul conceptelor,

¹ Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, tel./fax +402131091900, www.ase.ro, roxana.sirbu@ase.ro

² Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, tel./fax +402131091900, www.ase.ro, elvira.nica@ase.ro

³ Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, tel./fax +402131091900, www.ase.ro, alina.profiroiou@ase.ro

mondializarea nu este, în fond, decât o denumire a unui vechi concept care, pur și simplu este liderul de schimb. [3]” În concluzie A. Ayoud considera ca mondializarea reprezintă liderul de schimb extins la scara planetară adică extinderea liberei circulație a bunurilor și serviciilor, capitalului, oamenilor și ideilor între toate țările.

Economistul francez J. Percebois folosește tot fenomenul de mondializare în locul celui de globalizare, considerând ca mondializarea, ca proces duce la punerea în funcțiune de rețele transnaționale de decizie în domeniile motoare ale creșterii cum sunt [4]:

- informația
- cercetarea- dezvoltarea
- finanțele
- tehnologiile de vârf

În literatura de specialitate, se disting trei mari abordări ale acestui proces, trei interpretări de mare impact social. Unii autori [5] vorbesc despre globalizare ca despre:

- un fenomen împlinit, analiștii manifestând supra- optimism în legătura cu posibilitățile și potențialul noului proces.
- ca în orice proces important, putem deosebi și curentul contrar, cel al pesimiștilor, cel care fie minimizează, dacă nu chiar neaga atu –rile globalizării, fie insistă asupra consecințelor sale negative, în special de ordin social.
- o linie moderată, caracterizată prin promovarea unei abordări echilibrate în care să se regăsească și elemente de noutate aduse de globalizare dar și precisele costisitoare pe care le introduce.

Profesorul britanic P. Worsley afirmă ca “pană în zilele noastre societatea umană nu a existat”, însemnând ca doar astăzi putem vorbi de forme ale asocierii care se răspândesc în întreaga lume, în sensul în care pană acum, niciodată, nu s-au aflat pe scena toți actorii posibili ai globalizării. [2]

Globalizarea din ziua de astăzi este în plin avânt, s-a transformat din proces în fenomen, servită de 4 pivoți de susținere [6]:

- piața de capital
- piața de informații și cunoștințe
- liberă deplasare a resursei umane
- liberalizarea piețelor de produse și servicii

Vectorii ei fiind corporațiile transnaționale și băncile de capital care alimentează cu energie sistemul globalizat conferindu-i viabilitate.

Globalizarea reprezintă o realitate a lumii contemporane, componentă a istoriei umane, economice, care își pune amprenta asupra prezentului cât și a viitorului Terrei. Ea operează în economie și produce schimbări de ordin economic, financiar, social, informațional al componentelor umane și modelelor de producție și consum. Forțele motrice care anima globalizarea sunt inspirate din conceptele economiei de piață în general, liberalizarea capitalului și a pieței forței de muncă

2. Metodologie

Studiul a fost realizat prin efectuarea unei revizuirii a literaturii de specialitate pentru a înțelege cum este oglindită economia României și a identifica acele caracteristici care s-au dezvoltat cu predilecție în contextul globalizării.

3. Stadiul cunoașterii în domeniu

O caracteristică a economiei României determinată de globalizare o reprezintă migrația. Sunt studii care prevăd identificarea efectului migrației asupra pieței forței de muncă, impactul acesteia imigrația în economia autohtonă, procedurile migrației europene a forței de muncă și influența

migrației asupra ocupării forței de muncă [8] Acele studii se bazează pe un număr considerabil de date care examinău modificările dinamicii migrației europene, influențele liberei circulații în piețele de muncă care trimit și primesc, impactul imigrației asupra bunăstării nativilor și legătura dintre șomaj și circulația forței de muncă.

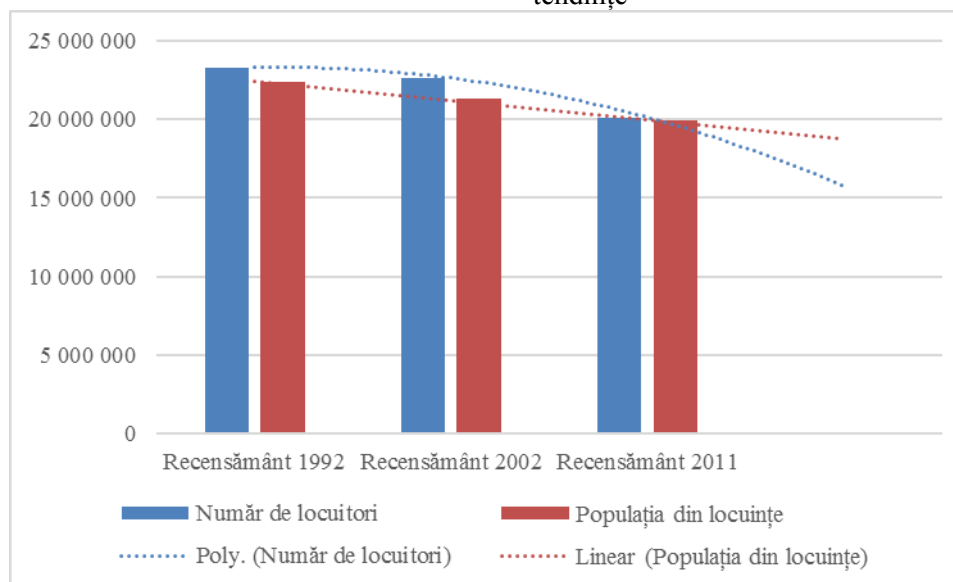
Tabel 1. Recensământul Populației și Locuințelor din România

<i>Denumire</i>	<i>Recensământ 1992</i>	<i>Recensământ 2002</i>	<i>Recensământ 2011</i>
<i>Număr de locuitori</i>	23.286.794	22.628.665	20.121.641**
<i>Populația din locuințe</i>	22.385.717	21.358.796	19.925.035
<i>Numărul de gospodării</i>	7.288.676	7.320.202	7.470.429
<i>Numărul de clădiri</i>	4.482.119	4.837.215	5.341.908
<i>Numărul de locuințe</i>	7.666.181	8.111.391	8.723.699
<i>Număr de indicatori disponibili</i>	153	202	

Sursa: Institutul Național de Statistică al României, 2018

Lucrarea respectivă contribuie la literatura de specialitate prin furnizarea de dovezi privind caracteristicile și destinațiile lucrătorilor emigranți, efectul crizei economice asupra fluxurilor de migrație în Europa, libertatea circulației forței de muncă și corelațiile dintre sistemele de migrație și rezultatele pieței forței de muncă emigrante. Recensământul populației României realizat în anii 1992, 2002 și 2011 (tabel nr. 1) indică o descreștere constantă a numărului de locuitori cu o tendință accelerată de descreștere a populației din locuințe. Grafic, situația se prezintă astfel (figura 1):

Figura 1. Numărul de locuitori și populația din locuințe conform recensămintelor din România și tendințe

Sursa: Realizare proprie după datele INS din tabel 1

Conform liniilor de tendință din grafic se constată că numărul de locuitori are o tendință mai accentuată de descreștere față de populația din locuințe

Dacă migrația poate fi considerată o caracteristică negativă sau pozitivă, în funcție de context, sunt și caracteristici care pot fi considerate extrem de pozitive în evoluție economiei Românești în contextul globalizării. Una dintre acestea este conștientizarea și asimilarea conceptului de

responsabilitate corporativă. Evidențiem în acest sens o serie de lucrări care se concentrează asupra evoluției responsabilității corporative, a contextului în schimbare al reglementării corporative, a relației dintre responsabilitatea socială și a performanței firmei, precum și a potențialului și limitărilor mecanismelor de responsabilitate corporativă [10]. Posibilitățile și limitele RSC-ului (Responsabilitatea Socială Corporativă) pentru a transforma comportamentul pieței sunt sintetizate în cele ce urmează prin prisma lucrării citate. Conform acesteia investitorii instituționali au reușit să îmbunătățească performanța financiară a companiilor, au devenit actori mai puternici în afacerile corporatiste, dețin o parte semnificativă a piețelor de capital în întreaga lume și sunt încurajați de autoritățile de reglementare să participe activ la guvernarea și comportamentul social al investitorilor lor. Investitorii instituționali și deținătorii de acțiuni au capacitatea de a influența procesele decizionale ale companiilor.

Principiile etice islamice oferă un cadru mai larg pentru Responsabilitatea Socială Corporativă. Există trei principii principale în etica islamică: unitatea, justiția și tutela. Acestea și modul în care au fost luate și aplicate față de diferiți actori implicați este o aplicare a RSC. Valorile etice islamice se referă la bunăstarea întregii comunități și asigură protecția propriului interes al acționarilor. Instituțiile financiare islamice ar trebui să ia în considerare valorile etice islamice în deciziile de investiții. Instituțiile financiare islamice (IFI) trebuie să caute investiții în companii care respectă drepturile convenite ale tuturor părților interesate, gestionează în prezent o mică parte din bogăția mondială și pot face diferența pe termen lung în catalizarea și integrarea agendei RSC. În viziunea autorilor RSC-ul ar trebui să fie strategizat în contextul a ceea ce întreprinderea încearcă să realizeze: nu este un fenomen organizațional limitat strategic la dimensiunea limitată în cadrul firmei. Directorii executivi ar trebui să dezvolte RSC-ul și să o integreze cu strategia firmei (Ionescu, 2013 apud Nica, 2013) și să dezvolte o cultură care să fie în acord cu factorii sociali care ar putea avea impact asupra firmei.

Corporațiile reprezintă un mecanism juridic important prin care organizațiile care se bazează pe obținerea de profit, precum și cele non-profit își structurează activitățile și operațiunile și sunt stabilite de legislația existentă pentru a permite și a facilita regulile lor de conduită și impactul lor asupra societății. Evoluția corporației are un impact asupra interesului public și asupra justiției sociale. Legile care stabilesc infracțiuni împotriva corupției au fost influențate de panica morală (panica morală a avut o influență nesemnificativă asupra dezvoltării responsabilității corporative). Activitatea corporatistă care dăunează publicului poate duce la o panică morală. În consecință, economia României în contextul globalizării nu poate ocoli principiile și regulile Responsabilității Sociale Corporative.

O altă caracteristică a economiei României este dată de problema performanțelor organizațiilor în contextul economic actual, caracterizat de o piață globalizată, de creșterea competitivității și a cerințelor clientului. Sunt studii care arată că pentru a rămâne pe piață și a face profit organizațiile trebuie să schimbe sau să îmbunătățească modul lor de gândire, astfel încât acestea să poată fi mai adaptabile la modificările rapide de informații [7]. Aceste studii susțin că o posibilă soluție la această problemă este de inovarea, care este un fenomen complex și ar trebui să fie înțeles și măsurat în fiecare organizație.

Autorii au oferit într-un mod inedit posibilitatea de măsurare și analiza capacității de inovare din cadrul organizațiilor. Aceștia au divizat fenomenul inovării în șapte tipuri de inovare în funcție de influența lor în cadrul organizației iar pentru fiecare tip de inovare, au propus un set de indicatori de măsurare a inovării. În finalul studiului, cercetătorii concluzionează că inovarea este unul dintre cei mai importanți factori din spatele creșterii economice globale dar că este încă puțin înțeleasă.

Sunt cercetători care consideră din ce în ce mai accentuat rolul instrumentelor IT în dezvoltarea economiilor de azi. Nici România nu face excepție. Teoria pe care aceștia încercă să o elaboreze pune un accent deosebit pe tendința crescândă a guvernării electronice, precum și distribuția serviciilor electronice, adoptarea instrumentelor de guvernare electronică pentru a accelera reforma de

reglementare și capacitatea comunităților împuternicite și a guvernării cooperării pentru o dezvoltare durabilă [10]. Rezultatele studiului acestor cercetători converg cu cercetarea prealabilă a schemelor de guvernare electronică axată pe avansarea guvernării publice de succes și a managementului de reglementare, a administrației publice ca instrument de dezvoltare durabilă și a sustenabilității tehnologiei informației în entitățile guvernamentale. Lucrarea citată generează perspective despre avantajele guvernării electronice pentru dezvoltarea durabilă, utilizarea adecvată a serviciilor online durabile și participarea cetățenilor ca o componentă cheie a dezvoltării durabile.

O altă caracteristică a economiei României în era globalizării o reprezintă implicarea societății civile și rolul voluntariatului în dezvoltarea economică a unei țări. Există un sprijin considerabil în literatura de specialitate cu privire la legătura dintre voluntariatului și dezvoltării profesionale, numeroase studii explorând empiric și cantitativ semnalele pozitive transmise de voluntariat pe piața muncii [9]. Conceptul de muncă voluntară ca instrument de dezvoltare profesională este susținut de numeroase cercetări care analizează efectul pozitiv al voluntariatului asupra probabilității ca oamenii să obțină locuri de muncă. În România voluntariatul a început să fie promovat din anul 1990 în paralel cu schimbările democratice din cadrul societății și a fost reglementată pentru prima dată în 1995 de Legea voluntariatului nr. 195/2001 care vizează promovarea participării cetățenilor la activitățile de voluntariat organizate de instituții publice sau entități private nonprofit. Legea a suferit numeroase modificări în prima decadă a intrării sale în vigoare. În ciuda acestor schimbări și a contribuției sale reale la progresul în domeniu, Legea nr. 195/2001 republicată a avut numeroase deficiențe și contradicții în special în ceea ce privește semnificația termenilor, drepturile și obligațiile voluntarilor, reglementarea acordului de voluntariat, precum și recunoașterea rolului de voluntariat în dezvoltarea socială și individuală.

Aceasta a condus ulterior la o nouă lege a voluntariatului, și anume Legea nr. 78/2014 privind reglementarea voluntariatului în România, care a abrogat vechea lege. Conform noii legi, activitatea de voluntariat se desfășoară la cererea organizației gazdă care își arată disponibilitatea de a lucra cu voluntari.

4. CONCLUZII

Globalizarea este un sistem sau fenomen complex ce poate fi analizat diferit. Astfel globalizarea aduce prosperitate, oamenii având acces la o cantitate din ce în ce mai mare de bunuri și tehnologii. Datorită faptului că, progresul globalizării se desfășoară la nivelul planetei, zonele ramase în urmă sunt puse în valoare prin zăcămintele lor, resursele de materii prime, energie și resurse umane. Dincolo de acestea, globalizarea este un fapt viu, real cu care trebuie să ne confruntăm indiferent de voința noastră.

În România, globalizarea a cunoscut o dinamică după anul 1990 iar astăzi, proliferarea tehnologiilor informatice și de comunicație au permis atât schimbări în ceea ce privește modul de interacțiune dintre oameni și organizații precum și schimbarea de mentalități, problematica voluntariatului fiind încă o problemă larg discutată.

BIBLIOGRAFIE:

- [1] BRAN, F.; MANEA, G.; IOAN, I.; RADULESCU, C.V, (2012) Globalizarea Manifestări și reacții, Editura Economica, București
- [2] BRAN, F. (2014) - Entropy based strategies for the valuation of natural resources, Quality – Access to Success, 15 (S1), pp. 25-31
- [3] BRAN, F., IOAN, I., & RĂDULESCU, C. V. (2013) - Green becomes the Colour of the Successful Business. Quality-Access to Success, 14(134).
- [4] BRAN, F., MANEA, G., RADULESCU, C.V., IOAN, I. (2011) - Supraviețuirea – paradigma unui viitor durabil (Survival – the paradigm of a sustainable future), Economica, București.

- [5] BRAN, F., MANEA, G., RADULESCU, C.V., IOAN, I. (2013) - Abordarea entropică a valorificării resurselor naturale. De la principii la strategie (Entropy approach in the valuation of natural resources. From principles to strategy), *Economica*, Bucharest.
- [6] BRAN, Florina, IOAN Ildiko (2009) - Globalizarea și mediul, Editura Universitară
- [7] MAIER, D., ANASTASIU, L., SÂRBU, R., & EIDENMULLER, T. (2015). Măsurarea capacității de inovare a organizațiilor – proces major al managementului inovării. *Amfiteatrul economic*, 17, 797–809.
- [8] NICA, E. (2015). Labor Market Determinants of Migration Flows in Europe. *SUSTAINABILITY (SWITZERLAND)*, 7(1), 634–647. [HTTPS://DOI.ORG/10.3390/SU7010634](https://doi.org/10.3390/SU7010634)
- [9] PROFIROIU, A. G., & PĂCEȘILĂ, M. (2017). Volunteering : a route to the students professional development, 91–107.
- [10] NICA, Elvira, POTCOVARU Ana-Mădălina, and MIRICA, Catalina-Oana (Dumitrescu) (2017). “A Quentin of Trust: Cognitive Capitalism, Digital Reputațiune Econom, and Online Labor Market,” *Economic, Management, and Financial Market* 12(3): 64–69.